

Capitulum xli.

ad imaginē et similitudinē dei. et inter deū et animā nihil est me-
diū. ideo nutriri debet diuino cibo. et eo cibo quod procedit de cor-
de dei. Qui ergo non recipiunt in cordis palato dei verbum. sed per
cor siliquis delectantur. vanis dico fabellis hominum necesse est fame
pereant et morte perpetua moriantur. **Raymūdus.** Dico ita ne-
cesse est. Verbum enim quod de corde vel ore hominis procedit cum sit
fragile caducū incertū: et plerūque mendacius plenū: animam hominis
non nutrit sed inficit. non viuificat sed occidit. Verū ut melius
noueris quō dei verbum animā nutrit. cogita illa duo que sunt
in anima. scilicet voluntatē et intellectū. Vita enim anime consistit principa-
liter in voluntate. que quādo uiuit tūc et anima uiuit. Et ideo ut vo-
luntas veraciter et salubriter uiuat necesse est ut dei verba eā sub-
intrent. eā vegetent. eam sustentent. Et idcirco verba dei nunc pre-
cipiunt. nunc prohibent. nunc exhortantur. nunc laudant. nunc liti-
gant. nunc deprecantur. nunc imminant. nunc pollicentur ut hoc mo-
do voluntas hominis excites ad timorē. ad amorē. ad spem. ad gau-
diū. ad consolatiōem: Et quia anima humana se querit verborū cer-
titudinē. nec ea facile recipit si videantur aut dubia aut inania
aut inutilia. ut ergo etiā intellectus in dei verbo pascatur necesse est
ut eloquia sua deus propria auctoritate confirmet. que tam magna
et solida est quod excedit omnes rationes. probationes. ingenia. et argu-
menta quorumlibet sapientū. Quādo ergo dei verba mouent ani-
mā ad amorē tunc pascitur ipsa voluntas: quādo instruit ad veri-
tatē tunc nutrit et saginat intellectus. **Dominicus.** Ex his

Verbo dei af-
fectus pascitur et
intellectus

Nota obligat-
ionem.

que de verbo dei luculenter disseruisti agnosco aliam obligatio-
nem maximā qua homo obligatur deo creatori suo per suis verbis ab
eo receptis. Ostendisti enim in secundo dialogo innumeras ob-
ligatiōes quibus astringitur homo factori deo per susceptis creatura-
rum obsequiis. Verū quia verba dei sunt omnibus creaturis mul-
to nobiliora et homini maxime utilia imo necessaria. quia creature cor-
pus hominis respiciunt. verba autem dei animā ipsam. ideo sine vlla
comparatiōe obligatur plus homo pro verbo dei unde anima
sua et nutritur et conseruatur quā per creaturis quibus ipsum corpus
reficitur et pascitur.

Hic agitur nunc de tertia natura

Dialogus **Q**uartus

creata. q̄ sine corpe psistens tota spūalis est. ¶ Claplin. xltij

Raymūdius. Pulcre post sermonē habitum de vbo dei de substantijs spūalibus tractare debemus. quas nos vel spūs vel angelos nūcupamus. Per hos (sicut in tota biblia se pussime ptz) dei verbū hoībus reuelat. Ipsi em̄ sunt angeli dei potētes p̄tute faciētes verbū illius ad audiendā vocē sermo- num eius. **Domīnicus.** Cum scalā creaturarū in principio nostre disputatiōis erigeres nihil illic de natura mere spūali memini te dixisse. **Raymūdius.** Ideo illic nō dixi qz tunc nō oportebat. Hunc aut̄ ista dissertio hoc in loco et p̄ his que iam diximus: et pro his q̄ post dicturi sumus oportuna notabitur. In p̄mis igit̄ ambigere nō oportet aliq̄s esse substantias incorporeas: ne maximū rez oīm p̄dītore impotentē aut diminutū fuisse cogitem⁹. Qui em̄ sic cogitat maxie vituperat atqz inho- norat manū oīpotentis dei. **U**t ḡ deū summis honoribz p̄seq̄ mur: cōfiteri oīz subas esse aliq̄s mere spūales. **N**ā si deus cre- auit naturā totalit̄ corporeā vt sunt oīa q̄ p̄tineut̄ in tribz infe- rioribz scale ḡdibz: si etiā creauit naturā partim corporeā. prim̄ incorporeā sicut ē hō: seq̄tur etiā qz creauerit naturā penitus incorporeā q̄lis est āgelus. **Dñicus.** Optima seq̄la. **Cū** em̄ deus totus sit spūalis sube. ideo debuit merito non solū tales subas p̄dere s; multo plures q̄s corpales. **S**i em̄ natura mere corpea p̄t p̄ se subsistere sine spū: multo magis opante deo spūs subsistet sine corpe. **O**pposita em̄ equis rōibz fulciunt̄. **H**inc ptz deum spūalem spūales substantias sicut et corpeas p̄didisse. **N**ō solum aut̄. sed et p̄mo et p̄ncipaliter eas p̄didisse: cum sint deo magis similes et p̄pinque. **A**n vero sint in maxio aut puo numero abs te audire desidero. **Raymūdius.** **D**īno necē est credere in maxio atqz incōprehensibili eas numero cōstare. **I**n multitudine em̄ ministrozū dignitas regis: et in paucitate ple- bis ignominia p̄ncipis. ideo qz milia milia ministrāt ei. et deci- es milies centena milia assūt ei. **I**taqz si in natura corporea sunt innumere spēs lapidū. herbarz. arborz. piscium. auīū. qua- drupedū. et innumera indiuidua hoīm: erunt etiā infinite spe- cies angeloz. **A**t ne putemus hanc multitudinē confusam eē ideo oportz scire qz inter angelos est ordo pulcerrimus. discere

Capitulum xliij

tissimus. iocundissimus. Videmus em̄ q̄ in rebz corporeis est ordo mirabilis. sunt em̄ quedā supiora. quedā inferiora. ⁊ que dam his media. **E**lemēta ⁊ oīa inaiata sunt infima. vegetatiua media. sensitiua supma. **S**up hec om̄ia est hō oīm sublimissimus. **H**abet tñ etiā humana natura multiplicē statū fm̄ superius ⁊ inferius. **I**n hoībus em̄ sunt agricole. mercatores. burgēses. nobiles. milites. barones. comites. duces. reges. ⁊ vn⁹ oīm impator. **I**n statu ecclesiastico sunt rectores. diaconi. archidiaconi. decani. p̄positi. abbates. ep̄i. archiep̄i. patriarche et sup oēs papa apostolicus. **S**i igit̄ tam decorus est ordo in his rebz inferioribz. multo āplius in illis nobilissimis altissimisqz spiritibz erit ordo mirabilis. artificiosus. iocundus. **S**ūt em̄ inter eos tres ierarchie. i. tres sacri p̄ncipatus. ⁊ in q̄libet ierarchia st̄ infimi. st̄ mediū. sūt supmi. ⁊ hec ordinatissima cui iuslibet ierarchie multitudo ad vnū tendit oīm supmū. **I**n elementis vt videmus ignis est dignior. **I**n genere pisciū delphin. **I**n auibz aquila. **I**n bestiis leo. **I**n hoībz impator. oīa tendūt ad vnū caput. **I**ta qz in angel̄ estimandū est. **V**ez qz p̄cessus noster uaturalis est. nec possumus p̄viā nature tā subtiliter loqui de inuisibilibz separatisqz substatiis sicut fidelis spiritalisqz theologus. ideo si volueris altiora de his secretioraqz cognoscere doctor tibi libros scrutari necē est. **D**ominicus. **E**go istud etiā affirmo. **V**elim tñ nosse an ne vt nos hoīes ita ⁊ ip̄i qz obligent̄ deo p̄ditori suo. **R**aymūdus. **I**mo p̄o qz maxie hñt em̄ libez arbitriū. hñt intellectū. hñt affectum. hñt qz innumera bñficia p̄ qbz oībz obligant̄ deū diligere. reuereri. honorare. laudare. adorare. bñdicere q̄ illos de nihilo cōdidit. q̄ eos supra oēs creaturas sublimauit. q̄ eos imortales p̄stituit oī sapia et scia imbuit. ⁊ sua dulcissima visiōe in eternū felices reddidit. **V**ez vt ad nr̄a redeamus multū he sube incorporee (angelos dico) multū nos obligāt domino deo nostro. **D**ominicus. **Q**uare id obsecro. **R**aymūdus. **I**deo scz quia nobis quotidie sua beneficia p̄stant. **D**ēs em̄ admīstratorū sunt spūs missi in p̄sidia eoz qui hereditatē capiūt salutis. **N**e em̄ peccem⁹ custodiūt. peccātes arguūt. lapsos erigūt. cor cōpungunt. ad veniā dirigūt. ad p̄niam cogūt. **I**n aduersis ⁊ arduis

Nota bñficia nobis exhibita angelorum obsequijs.

Dyalogus Quintus

casibus nos corroborant. nos letificāt. nos pseruāt. Postremo nostram illumināt rōem. excitant voluntatē. tribuūt boni opis facultatē **Dominicus.** Breuissimo verbo maxima in nos angeloz bñficia demōstrasti. p quibz astringimur deū qui tales nobis p̄motores p̄tulit amare. timere. glorificare. z multo amplius q̄ p omnibz obsequijs que a visibili creatura suscipimus. Nec em̄ corpalia sunt et corpori solo p̄stant. illa vero sublimia sunt z spūalia voluntati t̄mmodo p̄moda z rationi.

Raymundus. Certe nūc vidisti in hoc quoqz dyalogo z in p̄cedenti quō obligetur hō amare. timere et honorare deū factore suum. Hunc supest ostēdere an hō etiā id exsoluit. id reddit quod tenet. Cū multa voluptate z animi oblectatōe q̄ hactenus loquutus sum excepisti. sed puto te in sequenti disputatione lacrimas effusurū. Verū quia iā cernis nobis radios solis occūbere. z iam in longū noster sermo p̄cessit. dignū est vt sicut hactenus aīe ita z a sello corpori tribuamus qd suū est

Dominicus. Placet. sed licz (vt dicis) tristia sum auditurus noueris tñ summo mane ad tuas me postes rediturū. Tristia em̄ etsi amara sunt. tñ plerūqz salubria sunt. ¶ **Finis dyalogus q̄rtus.** de eo q̄ hō obligat deum timere z honorare

¶ **Incipit quintus dyalogus.** de lapsu miserabili generis humani. z q̄ per vnum hominē omnes cecidimus.

An talis sit hō qualis eē debet. et

an faciat quod facere tenet

¶ **Capitulum. xliij.**

Dominicus. Tota hac nocte cōcitauit me spūs meus p̄re desiderio sermonū tuorū. Sepe enim causabar noctis morā. at vero vbi asperi tenuissi mū aurore lumen subito e strato mēbra corripui et huc besterne pollicitationi festinus occurro.

Raymūdus. Amo mi dominice sollicitudinē ardoris tui. Hactenus sicut nosti egimus p̄cessum nostrū p modū obligationis ac debiti. ostēdimus em̄ hōiem p̄pter multa bñficia que accepit obligari deo muneratori suo. hanc quoqz obligationē esse naturalē. p̄petuam. indelebile. incorruptibile. scriptā stilo